

Göteborg 2024-04-05

Havs- och vattenmyndigheten
havochvatten@havochvatten.se

Yttrande från SFPO i anledning av remiss gällande en översyn och aktualisering av hamnarna av riksintresse för yrkesfisket, dnr HaV 2023-001156

Sveriges Fiskares PO (SFPO) företräder cirka 230 fiskefartyg verksamma företrädesvis inom det demersala fisket. Våra medlemmar bedriver fiske på naturens och förvaltarens villkor. Vi har medlemmar längs hela den svenska kusten, från Koster till Kalix. Vi står för ett långsiktigt hållbart fiske och våra medlemmar är bland de bästa när det handlar om skonsamhet, selektivitet och kvalitet.

Det är korrekt som Havs- och vattenmyndigheten (HaV) inledningsvis skriver att yrkesfisket sedan 2006, då det senaste beslutet om hamnar av riksintresse fattades, har genomgått stora förändringar; allt annat hade varit märkligt i den alltmer föränderliga värld vi lever. **En nyhet i närtid av betydelse är Sveriges anslutning till NATO den 7 mars 2024. I Nordatlantiska fördraget anges i artikel 3 en skyldighet för parterna att säkerställa en kontinuerlig och effektiv egen beredskap. I ordet "beredskap" ingår livsmedelsberedskap. Nyligen remitterade Regeringskansliet betänkandet SOU 2024:8 Livsmedelsberedskap för en ny tid; i betänkandet omtalas åtgärder som stärker livsmedelsberedskapen. Svenskt yrkesfiske är en del av den svenska livsmedelsberedskapen och för att kunna verka krävs hamnar, hamnar av riksintresse har ett större skydd än hamnar utan riksintresse.**

Det som HaV förordar – ”att för yrkesfisket särskilt betydande hamnar för landning, stillaliggande och service fortsatt skall kunna utgöra riksintressen för yrkesfisket, mot bakgrund av att

de svarar för nödvändig infrastruktur och säkerställandet av grundläggande funktioner” ter sig därför självklart. **Dock förefaller skrivningen nedvärdera fisket i det att det som borde vara självklart inte anges som självklart.** Varför står det ”särskilt” betydande och ”skall kunna utgöra”? **Det borde vara en självklarhet att hamnar som är betydande för svenskt yrkesfiske och den svenska livsmedelsförsörjningen och -beredskapen ska vara av riksintresse även fortsättningsvis; dessa hamnar ska inte endast kunna utgöra riksintresse, de ska vara av riksintresse.**

För närvarande finns 55 svenska hamnar av riksintresse för yrkesfisket. Sverige återfinns på topp i listan över europeiska länder med längst kuststräcka.

Under rubriken ”Bakgrund” i remissen anges att länsstyrelser som haft synpunkter på beredningsunderlaget menat att urvalet av hamnar av riksintresse för yrkesfisket borde göras med hänsyn till det småskaliga kustnära fisket, möjlighet till lokal livsmedelsförsörjning från havet samt nationell krisberedskap.

SFPO är av uppfattningen att de hamnar som ska vara av riksintresse för yrkesfisket ska vara de som är betydande för landningar, stillaliggande och service samt med hänsyn till det småskaliga kustnära fisket, möjlighet till lokal livsmedelsförsörjning från havet samt självklart nationell krisberedskap, det sistnämnda inte minst i ljuset av Sveriges medlemskap i NATO.

Den föreslagna metoden för att identifiera hamnar av särskild betydelse för svenskt yrkesfiske i havet utgår ifrån landningar, stillaliggande och service, det anges även funktion och betydelse segmentsvis samt betydelse på länsnivå. Detta sammanfattas i remissen på följande vis:

”Urvalet bygger sammantaget på att hamnar uppfyller nedanstående kriterier;

- bland de tio främsta landningshamnarna sett landad vikt eller landade värden.

- bland de tio främsta landningshamnarna, inom respektive segment, sett till landad vikt eller landade värden.

- främsta landningshamn inom länen, sett till landad vikt eller landade värden.

- bland de tio främsta hemmahamnarna sett till antalet fartyg med hamnar registrerad som hemmahamn.

- bland de tio främsta hemmahamnarna, inom respektive segment, sett till antalet fartyg med hamnar registrerad som hemmahamn.

- främsta hemmahamn inom länen, sett till antalet fartyg med hamnen registrerad som hemmahamn.

Vart och ett av kriterierna har haft bäring i urvalet, men uppfyllnad av minst två har bedömts karaktärisera särskilt betydande hamnar för svenskt yrkesfiske i havet.”

SFPO underkänner den valda metodiken som synes baseras på siffran tio i urvalet. Varför siffran tio har valts anges inte i remissen. Lika märkligt förefaller det att två av kriterierna ska vara uppfyllda, varför? **En aspekt som ej synes beröras alls är den om kriser infinner sig, är det då inte lämpligt att ha ett större antal hamnar såsom varande av riksintresse för fisket för att kunna bättre säkerställa livsmedelsförsörjningens behov?**

Svenskt yrkesfiske är en basnäring och Sverige är i topp inom Europa i fråga om längd på kuststräckan. Fiskets bidrag till svensk ekonomi, livsmedelsförsörjningen och -beredskapen synes bortses ifrån av HaV. Att hamnar av riksintresse för yrkesfisket ska vara aktuell och relevant är självklart, men **varför har ansatsen varit att minska antalet hamnar av riksintresse för yrkesfisket på så sätt som skett – finns det någon anledning som inte presenteras i remissen? I den situation Sverige nu befinner sig torde det vara viktigt att bibehålla så många hamnar som möjligt såsom varande av riksintresse för yrkesfisket. Den valda metodiken är märklig och besynnerlig. Ett rimligare angreppssätt i arbetet hade varit att gå igenom befintliga hamnar av riksintresse för yrkesfisket och helt enkelt plocka bort de som inte längre är relevanta om sådana finns.**

Varför har tröskelvärden använts? I remissen anges följande: *”I syfte att framförallt försöka urskilja infrastrukturell funktion och betydelse för yrkesfisket av dignitet som skulle kunna motivera riksintresseanspråk, har tröskelvärden i urvalet därför tillämpats. Den landade vikten eller det landade värdet i landningshamnar som tagits hänsyn till i urvalet har därför utgjort >0,1 % av den totalt landade vikten eller det totalt landade värdet nationellt. Tröskelvärde för hemmahamnar har motsvarande satts till >0,5 % av det totala antalet fartyg med gällande fiskelicens.”* Det är svårt att förstå det skrivna. Vad är i sammanhanget egentligen ”infrastrukturell funktion” och ”yrkesfisket av dignitet”?

När **HaV:s undermåliga översyn** är klar återstår av befintliga 55 hamnar av riksintresse för yrkesfisket endast 29 hamnar, varav två nya som har tillkommit. **De hamnar som har diskvalificerats av HaV anges inte ens i remissen, som för övrigt inte innehåller någon konsekvensbedömning.** Självfallet skulle de hamnar som HaV inte längre tycker ska vara av riksintresse ha angetts i remissen. Självfallet borde en konsekvensbedömning ha gjorts.

Av figur 8 i remissen framgår med önskvärd tydlighet det märkliga och makabra i att det inte ska finnas någon hamn av riksintresse för yrkesfiske mellan Norrsundet och Nikkala eller för den delen mellan Norrsundet och Oxelösund, Oxelösund och Västervik, Karlskrona-Saltö och Byxelkrok samt Borstahusen och Träslövsläge.

De av HaV identifierade hamnarna står i egenskap av hemmahamnar endast för cirka 30 % av alla fiskefartyg, endast för 23 % av fiskefartyg inom det småskaliga kustnära segmentet och endast för 47 % av alla fartyg som *”faller inom det icke-småskaliga segmentet”*.

I hela fem kustlän har inga hamnar identifierats, trots 62 registrerade hamnar – varför finns det exempelvis inte en hamn av riksintresse för yrkesfiske i varje län som man på goda grunder skulle kunna anta vara en rimlig utgångspunkt.

Avslutningsvis vill framföras att språkligt betraktat lämnar remissen övrigt att önska.

SFPO anser att den redovisade och översända remissen är undermålig i såväl sak som form. SFPO anser att översynen bör göras om och att berörda länsstyrelser och fiskets organisationer bjuds in till ett första möte i saken.

Det kan inte vara förenligt med HaV:s uppdrag att förstöra eller försvåra för matproduktion från hav och sjö. SFPO kräver att samtliga hamnar får vara kvar såsom av riksintressen för yrkesfisket och att de nya som föreslås läggs till.

SVERIGES FISKARES PO

Peter Ronelöv Olsson
Ordförande

Fredrik Lindberg
Ombudsman